

Në bazë të nenit 55 paragrafi 1 të Ligjit për organizimin dhe punën e organeve të administratës shtetërore („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 dhe 51/11 dhe „Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 96/19 dhe 110/19), si dhe në bazë të nenit 22 dhe neni 25 të Ligjit për arsim të mesëm („Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 dhe 64/18) ministri i Arsimit dhe Shkencës e përcaktoi programin mësimor të shkurtuar për lëndën mësimore **Biznesi dhe sipërmarrja për vitin IV (e katërt) të arsimit të mesëm - gjimnaz** për vitin shkollor 2020/2021.

1. HYRJE

Programi mësimor i shkurtuar, i lëndës **Biznesi dhe sipërmarrja**, për vitin **IV (e katërt)**, të arsimit të mesëm – gjimnaz, gjimnazit të sportit, akademisë së sportit dhe arsimit të mesëm, për vitin shkollor 2020/21, bazohet në qëllimet/rezultatet e parashikuara në programin mësimor për lëndën që rregullisht realizohet sipas planit mësimor të përcaktuar.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema dhe njësi mësimore të caktuara që duhet të realizohen në 145 ditë mësimore, gjatë së cilës konsiderohet fondi i paraparë javor i orëve të përcaktuar në programin e rregullt, respektivisht për një lëndë mësimore me fond javor prej 2 orë, në programin e shkurtuar parashikohen 58 orë mësimore.

Mësuesi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar, drejtohet kah qëllimet/rezultatet e parashikuara, nocionet e përcaktuara, metodat dhe aktivitetet e përcaktuara në programin e rregullt mësimor.

2. VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM I TEMAVE DHE NJËSIVE MËSIMORE

Tema 1: Parakushtet për fillimin e një biznesi (8 orë)

Njësitë mësimore:

- Aspekte të rëndësishme për sipërmarrjen
- Analiza e të gjitha elementeve të nevojshme për të filluar një biznes
- Dizajnimi dhe ridizajnimi i procesit sipërmarrës

Tema 2: Krijimi dhe avancimi i marrëdhënieve me konsumatorët (8 orë)

Njësitë mësimore:

- Marrëdhëniet me konsumatorët
- Zbulimi, verifikimi dhe krijimi i konsumatorëve
- Mbrojtja e të drejtave të konsumatorit
- Ndërtimi i një kompanie

Tema 3: Zhvillimi dhe përcaktimi i një modeli biznesi (22 orë)

Njësitë mësimore:

- Implementimi i një modeli për avancimin e marrëdhënieve me konsumatorët
- Vlerat e krijuara nga produkti
- Aktivitetet kryesore, burimet dhe partnerët
- Rezultatet e hulumtimit të konsumatorëve
- Llojet dhe modelet e burimeve të të ardhurave
- Qëndrueshmëria dhe mundësia për rritje

Tema 4: Gjetja e financave dhe organizimi i burimeve të biznesit (10 orë)

Njësitë mësimore:

- Nga modeli i biznesit në organizimin e burimeve në kompani
- Burimet e financimit
- Organizimi i burimeve (resurseve)

Tema 5: Krijimi dhe implementimi i një strategjie të komunikimit në biznes (10 orë)

Njësitë mësimore:

- Strategjitë për një prezantim efikas
- „Prezantimi i një model biznesi për një minutë“
- Niveli i gatishmërisë për investime

3. REKOMANDIME DIDAKTIKE

Njësitë mësimore në programin e shkurtuar mësimor nga lënda **Biznesi dhe sipërmarrja**, për vitin e IV (katërt) në arsimin e mesëm – gjimnaz dhe artistik për vitin shkollor 2020/21, e japin rrjedhën e realizimit të materialit mësimor. Sipas nevojave, mësuesit vetë e shpërndajnë fondin e parashikuar të reduktuar të orëve të destinuara për përmbajtjet e reja, për përsëritje, definim, ushtrime, kontrollim i njohurive të nxënësve, sistematizim, hulumtim, realizim të projekteve, organizim i ngjarjeve etj.

Për të arritur objektivat e të nxënësve, në procesin e mësimdhënies mësuesi duhet të zbatojë metoda dhe forma të mësimdhënies aktive. Kur zhvillon njësinë e re mësimore, mësuesi duhet t'i përfshijë nxënësit vazhdimisht gjatë orës përmes pyetjeve dhe përgjigjeve, duke shprehur pikëpamje, diskutime etj. Teknikat e të nxënësve që do të zbatohen nga mësuesi do të mundësojnë zhvillimin e mendimit kritik tek nxënësit, aftësinë për të hulumtuar në mënyrë të pavarur, analizuar dhe zgjedhjen e problemeve.

Mësuesi individualisht e integron monitorimin e arritjeve të nxënësve në kuadër të orëve të parashikuara për realizim, duke përdorur metoda, teknika dhe instrumente të ndryshme. Informata kthyesë konstruktive dhe në kohë u mundëson nxënësve të identifikojnë hapat e ardhshëm të nevojshëm për të avancuar mësimin e tyre.

Për të arritur qëllimet e programit të rregullt mësimor në lëndën Inovacionet, është planifikuar të zbatohen mjete të ndryshme mësimore dhe ndihmëse: libra shkollor dhe doracakë të aprovuar nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe burime të tjera mësimore, pajisje kompjuterike dhe multimedia, projektor LCD, mjete mësimore audio-vizuele, internet, software arsimor, përmbajtje digjitale, platforma arsimore, aplikacione etj., sipas kushteve dhe mundësive të shkollës.

4. NORMATIVI PËR KUADRIN MËSIMOR

Programin e shkurtuar mësimor e realizon mësimdhënësi në përputhje me normativin për kuadër mësimor të dhënë në programin e rregullt mësimor.

Programin e shkurtuar mësimor për lëndën **Biznesi dhe sipërmarrja për vitin IV (e katërt)** të arsimit të mesëm- gjimnaz, gjimnazit të sportit, akademisë së sportit dhe arsimit të mesëm artistik, e miratoi

Ministri i Arsimit dhe Shkencës

Milla Carovska